

Magdalena Szymanowska

**Szczegółowe wymagania edukacyjne i kryteria oceniania z języka polskiego dla klasy 7
Katolicka Szkoła Podstawowa Ruchu Światło – Życie im. ks. Franciszka Blachnickiego w
Krakowie**

Rok szkolny 2021/ 2022

Na lekcjach języka polskiego w klasie VII ocenie podlegają:

- sprawdziany pisemne (prace klasowe 1 i 2-godzinne z omówionego działu, testy, kartkówki, dyktanda, wypracowania);
- praca ucznia na lekcji (redagowanie tekstu, wypowiedzi, praca w grupie);
- samodzielna praca domowa ucznia (SAMODZIELNA, pisemna praca w zeszytce lub na osobnych kartkach – wg polecenia nauczyciela, ćwiczenia. **Praca niesamodzielna skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej**);
- wypowiedzi ustne: odpowiedzi na pytania, opowiadanie;
- wypowiedzi pisemne: odpowiedzi na pytania, rozwiązywanie ćwiczeń, redagowanie tekstów użytkowych i form wypowiedzi przewidzianych programem nauczania;
- recytacja z pamięci (wiersz i proza);
- zeszyt ćwiczeń (poprawność merytoryczna wykonanych ćwiczeń oraz staranność).

Wymagania procentowe i wszelkie inne pozostają w zgodzie z zapisami aktualnie obowiązującego Statutu Szkoły.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela ,
- wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi ,
- słucha nagrania wzorcowej recytacji ,
- mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu,
- rozumie polecenia ,
- rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście,
- rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się .

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- czyta teksty współczesne i dawne,
- odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np biograficznego, historycznego, kulturowego rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady ,
- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinię i fakty, rozróżnia fikcję i kłamstwo ,
- wie, czym jest perswazja, sugestia, ironia, z pomocą nauczyciela i klasy rozpoznaje aluzję ,

- rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim ,
- wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi ,
- dostrzega różne motywy postępowania bohaterów ,
- odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski,
- czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren ,
- odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego ,
- zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację ,
- rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze ,
- czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do epiki ,
- wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze ,
- wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości ,
- rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową ,
- rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu ,
- odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog ,
- rozpoznaje balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich ,
- posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich ,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton ,
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym ,
- dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury ,
- zna terminy *adaptacja filmowa* i *adaptacja teatralna* ,
- wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator) ,
- zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury ,
- dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych.

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi ,
- tworzy plan dłuższej wypowiedzi ,
- tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje ,
- wypowiada się na temat ,
- stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, a w tekstach mówionych, zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę,
- stara się o estetyczny zapis wypowiedzi ,
- wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji ,
- przygotowuje wywiad ,
- streszcza, skraca, parafrazuje tekst, w tym tekst popularnonaukowy,

- wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów,
- pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście,
- opisuje i charakteryzuje postaci rzeczywiste i fikcyjne,
- stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową ,
- opisuje elementy dzieła malarskiego, wykorzystuje z pomocą nauczyciela odpowiednie konteksty,
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty,
- wygłasza z pamięci tekst poetycki .

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wie, czym jest błąd językowy,
- ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego:

- – fonetyki (zna różnicę między głosem a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem,
- – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów,
- – fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany)
- – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie).

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników,
- żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie,
- określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu ,
- rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym ,
- wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu ,
- rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi .

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów,
- nazywa różne motywy postępowania bohaterów,
- określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do niego,
- identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki ,
- charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu ,
- wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, kolokwializm, eufemizm, inwokację ,
- wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie ,
- rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn ,
- identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze ,
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości ,
- rozumie znaczenie terminów *realizm* i *fantastyka*,
- odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania ,
- podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej ,
- zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki i ballady,
- rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście ,

- samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis,
- wyszukuje informacje w indeksie i przypisach ,
- rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie prasowej ,
- analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury,
- dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie,
- wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich ,
- analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury,
- wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim,

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska,
- zachowuje trójdzieloną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu ,
- stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów,
- rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia ,
- stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy ,
- uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury ,
- dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację ,
- uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów ,
- redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami ,
- pisze wywiad ,
- stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi ,
- zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonych tekstów ,
- wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną ,
- opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensy przenośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika ,
- w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji ,
- recytuje tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji .

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować
- stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie:

- fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem,
- słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów ,
- fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany),
- składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie).

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu
- analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację .

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji,
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym ,
- określa funkcję przeczytanego tekstu ,
- interpretuje tytuł utworu ,
- wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych ,
- dostrzega manipulację i perswazję, wartościowanie w czytanim tekście, w tym w satyrze ,
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu ,
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu ,
- uzasadnia przynależność gatunkową różnych utworów literackich ,
- uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki ,
- wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych ,
- analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej ,
- odczytuje sensory przenośne i symboliczne w odbieranym tekście ,

MÓWIENIE

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej ,
- uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów ,
- dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia ,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji ,
- wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej ,
- pisze na temat, stosując funkcjonalną kompozycję logicznej wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte celnie dobranymi przykładami ,
- dobiera i stosuje środki językowe odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu ,
- prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi argumentami, świadomie stosuje retoryczne środki wyrazu ,
- reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację,
- w rozprawce dobiera odpowiednie argumenty, w których odwołuje się do kontekstu literackiego, popiera je odpowiednimi przykładami ,
- pisze wywiad, wykorzystując zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie,
- opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki ,
- w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera ,
- recytuje tekst poetycki, interpretacje głosowo z uwzględnieniem tematu ,
- ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów i przedstawia uzasadnienie swojej oceny.

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
- dokonuje korekty tworzonego tekstu ,
- analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, w piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie:

– fonetyki (zna różnicę między głóską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem ,

– słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów ,

- fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) ,
- składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie .

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu ,
- interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy.

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego ,
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym ,
- wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych ,
- ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp. ,
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii,
- interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury .

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód ,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji ,
- charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych ,
- analizuje uczucia własne i bohaterów literackich,
- próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie,
- krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów ,
- pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym ,
- dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy,
- posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania ,
- posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe ,
- odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą,

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu ,
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych,
- odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji ,
- analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu .

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym ,
- samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji ,
- praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego ,
- krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego .

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko, lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe, dowodzi przyjętych racji ,
- aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski ,
- interpretuje głośno wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych ,
- oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej ,
- pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu, w tym rozprawkę z hipotezą; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję ,
- tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem ,
- redaguje dłuższe formy wypowiedzi ,
- podejmuje próby własnej twórczości literackiej lub podczas lekcji tworzy formy pisarskie wyróżniające się pogłębioną interpretacją, nieszablonowością, innowacyjnością myślenia, itp.

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensy symboliczne i przerośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi ,
- samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach .